

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 2. septembra 1874.

Obs eg: Velika šola za kmetijstvo na Dunaji. — Drugi mednarodni žitni in semenski somenj na Dunaji. — Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko. (Dal.) — Iznajdba stara ali nova? — Poročilo o stanju banke „Slovenije.“ — Jovan Vesel Koseski i njegova dela. — O slovensko-nemškem slovarju. (Dal.) — Družba sv. Mohora. — Iz sodnijskega življenja. (Dal.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.

Velika šola za kmetijstvo na Dunaji.

Našim bralcem je znano, da so na Dunaji naredili veliko šolo za kmetijstvo (Hochschule für Bodenkultur). To učilišče se bolj peča z visoko učenostjo v vednostih, ki zadevajo kmetijstvo, kakor pa s praktično izurjenostjo svojih učencev in traja 3 leta. Če ima mladeneč posebno veselje do kmetijstva pa tudi premoženje za večletno učenje, naj stopi v to šolo, predno gre v drugo višo šolo kmetijstva s praktičnimi nauki in djanskimi vajami.

Rektorat te visoke šole je vredništvo „Novic“ prosil, naj naznanimo svojim bralcem nauke, ki se razlagajo v tej šoli, ki se začne 1. oktobra. To željo spolnujemo s sledečim razglasom:

1. Natoroznanske vednosti: fizika, klimatologija in meteorologija, kemija, fizijologija rastlin, anatomija in fizijologija naše domače živine.

2. Narodno gospodarstvo in pravoznanstvo: zgodovina in statistika žitne kupčije, finančno znanstvo posebno z ozirom na Avstrijsko davkarstvo, kmetijstvo kot obrtnijsko podvzetje, znanstvo postav, ki zadevajo kmetijstvo, znanstvo kazenskih postav, ki se tičejo kmetijstva in gozdarstva, znanstvo občinskih postav.

3. Nauki iz posameznih vednosti: znanstvo kmetijskih strojev (mašin), sušenje zemljišč, znanstvo zemlje in gnoja, setev rastlin sploh, obdelovanje senožet in pašnikov, setev posameznih rastlin, znanstvo živinskih rodov in živinoreja, ovčjereja in znanstvo volne, bolezni domače živine, znanstvo v zidani kmetijskih poslopij, kratko gozdarsko gospodarstvo, tehnologija anorganičnih snovi, trgovski gnoj, izdelovanje sladkora.

4. Nekatero praktične vaje.

5. Francoski in angleški jezik.

Drugi mednarodni žitni in semenski somenj na Dunaji.

Drugi mednarodni žitni in semenski somenj se je odprl na Dunaji 12. in končal 13. avgusta. V zvezi s tem je pa bila razstava mašin ali strojev, priprav in raznih potrebščin za mlinarje, peke in žitno tržtvo, katera je pa trajala od 12. do večera 15. avgusta. Odprl je somenj in razstavo g. Charwat, sekcijski predstojnik v ministerstvu trgovinskem. Pozdravil je ta zbor v imenu ministra za trgovstvo, ter je posebno omenil,

da se tega somnja in razstave obilno število domačih in ptujih vdeležuje in da je dobra misel pri tej priliki poročati o izidu letin raznih držav. Konečno še izreče, da bode vlada vselej rada podpirala želje in prizadevanje trgovskega stanja.

Potem se gosp. Roman Uhl, predsednik žitne borse Dunajske, zahvali vladnemu zastopniku in predsedniku niže-avstrijskega obrtnijskega društva, vitezu Zimmerman-u, za podporo, katero sta vlada in to društvo dala temu podvzetju.

Vitez Zimmerman je govoril o poskušnji obrtnijskega društva, katero je napravilo z razstavo mlinskih in pekarskih reči, da bi ptujim obiskovalcem dalo priliko soznaniti se z napredkom na tem polju. Gosp. Vilj. Naschauer je pozdravil zbor v imenu Dunajske žitne borse in naznanil, da je mednarodna komisija izvolila g. Romana Uhla za predsednika, gosp. Wyngaert-a iz Berolina za prvega in gosp. Sting-a iz Stuttgart-a za drugega podpredsednika. Na to se je začelo poročati o izidu letin raznih dežel in držav:

V našem cesarstvu se poprečno pšenice 68 milijonov vaganov pridelala, od teh se šteje na Cislajtanijo 20 milijonov in na Oggersko 48 milijonov vaganov. V Cislajtaniji je bila srednja letina na Štajarskem, Koroškem, Kranjskem in v Istriji; boljo letino ko v teh deželah so imeli na spodnjem in zgornjem Avstrijskem, na Solnograškem, Tirolskem in Predarlškem, v Dalmaciji, na Moravskem, v Šleziji, vzhodni in zahodni Galiciji, v Krakovem in Bukovini. Na Českem so imeli v enih delih kraljestva prav dobro letino, ali v drugih, posebno v gorenjem delu Hebskega okraja in v Pilzenskem okraju slabo. To je napravilo, da na Českem je letina le malo bolja kakor v srednjih letih. Ceni se, da se je v Cislajtaniji poldrugi milijon vaganov pšenice več pridelalo kakor v srednjih letinah. V deželah Oggerske krone se je tudi več pšenice pridelalo, kakor se poprečno pridelala, ker je bila letina skoraj povsod deloma dobra, deloma prav dobra. Izjemo med rodovitnejimi komitati dela del Bačke in Bekeškega komitata in južni kraj Torontalskega. Presega pa po izjavah zvedencev letina pšenice na Oggerskem poprečno letino za 3,500.000 vaganov, tako da je v celem cesarstvu Avstrijskem se blizo 5 milijonov vaganov pšenice več pridelalo, kakor se poprečno računani. Vsled tega se trdi, da se more leto iz Avstrije pšenice ali iz te namlene moke izvoziti 12 milijonov centov.

Rži in soršice se v našem cesarstvu pridelala poprečno na leto blizo 80 milijonov vaganov, in sicer v